

Asia: VN/23654/2021

## **Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain muuttamisesta/Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av arkivlagen och lagen om Riksarkivet**

### Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

#### 1 Asian tausta ja valmistelu

Suojelupoliisi pitää tervetulleena vuonna 1994 annetun arkistolain ja 2016 Kansallisarkistosta annetun lain uudistamista vastaamaan nykypäivän digitaalista toimintaympäristöä sekä merkittävästi muuttunutta informaatio-oikeudellista lainsäädäntöä.

#### 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Valtionhallinnossa turvallisuustehtäviä hoitavien viranomaisten suhteellinen painoarvo on kasvanut viime vuosikymmeninä, valtionhallinnon kokonaisuudessaan yleisesti supistuttua. Muidenkin valtionhallinnon viranomaisten turvallisuustietoisuus on parantunut ja mm. valmiussuunnittelua tehdään kaikilla hallinnonaloilla. Samaan aikaan valtionhallinnossa on panostettu salassa pidettävän tiedon käsittelyyn niin säädöstasoisella sääntelyllä (mm. tiedonhallintalaki ja asetus turvallisuusluokitellun tiedon käsittelystä valtionhallinnossa) kuin tietoturvaosaamiseen panostamalla.

Turvallisuustehtävien korostuminen valtionhallinnossa on tarkoittanut turvallisuusluokitellun tiedon määrän lisääntymistä osana valtionhallinnon organisaatioiden arkistoja. Tämän johdosta tulisi myös arkistolain selkeästi ottaa kantaa siihen, miten turvallisuusluokiteltuun salassa pidettävään tietoon liittyvät arkistointivastuut ja arkistoinnin ohjaus hoidetaan valtionhallinnossa.

## 7 Lakiehdotukset

Ehdotetun arkistonlain uuden 2 a §:n määritelmät ovat tärkeitä käsitteiden vaikuttavuuden ja soveltamisen vuoksi. 2 a §:n a-kohdan määritelmä ”arkistointi” on lakiehdotuksen tärkeä sääntelykohde, jonka soisi jäävän lakiin, vaikka termin määrittelyä muokattaisiinkin.

Lakiehdotuksen 2 a §:n b-kohdan termin ”arkistometatieto” käyttöönottoa kannattaa mielestämme vielä harkita. Käytännössä arkistoinnin metatiedot syntyvät asiakirjan elinkaaren niissä vaiheissa, joita sääntelee tiedonhallintalaki. Arkistoinnin edellyttämiä metatietoja ei ole välttämätöntä nimetä omaksi joukokseen, koska ne palvelevat asiakirjan elinkaaren vaiheissa muitakin kuin arkistoinnin tavoitetta.

Lakiehdotuksen 2 a §:n e-kohdan termi ”arkistotoimija” uusi ja osin päällekkäinen tiedonhallintalaissa määritellyn tiedonhallintayksikön kanssa. Mielestämme opetus- ja kulttuuriministeriön kannattaa vielä pohtia, että onko ”arkistotoimija” termin käyttöönotto välttämätöntä ainakaan viranomaisten tiedonhallintayksiköiden osalta.

Lakiehdotuksen 2 a §:n määritelmiin olisi hyvä lisätä termi ”arkistovaranto” tai ”arkistoitava tietovaranto”. 2 a §:n a-kohdan arkistoinnin määrittelyssä mainitaan arkistoitava tietovaranto. Lakiehdotuksen esitöissä käsitellään arkistovarantoa ja tuodaan esille, että se tarkoittaa viranomaisella olevia asiakirjoja, jotka ovat arkistointivaiheessa eli niitä ei ole vielä siirretty Kansallisarkistoon. Viranomaisella arkistovaiheessa olevat asiakirjat ja niitä koskevat, mahdollisesti säilytysvaiheesta poikkeavat, vastuut ja velvollisuudet on tärkeä tunnistaa. Tunnistamisessa auttaisi termin määrittely laissa.

Mikkola Terhi  
Suojelupoliisi